

# SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

| za Avstro-Ogrsko:            | za Nemčijo:                     |
|------------------------------|---------------------------------|
| celo leto naprej . . . K 30— | celo leto naprej . . . K 34—    |
| pol leta . . . . . 15—       | za Ameriko in vse druge dežele: |
| četrt leta . . . . . 7-50    | celo leto naprej . . . K 40—    |
| na mesec . . . . . 2-50      |                                 |

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma. Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knaflcova ulica št. 5, telefon št. 85.

Inšaja vsak dan svojo izdajo nehotje in prazniko.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer: 1 mm visok, ter 63 mm širok prostor: enkrat po 8 vin, dvakrat po 7 vin, trikrat po 6 v. Poslano (enak prostor) 16 vin, parče in zahvale (enak prostor) 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vedno po makaznici. Na samo pisarne naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati. „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani:

dostavljen na dom ali če se hoče ponj:

| celo leto naprej . . . K 28— | četrt leta . . . 7— |
|------------------------------|---------------------|
| pol leta . . . . . 14—       | na mesec . . . 2-30 |

Posamezna številka velja 12 vinarjev

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

## Jugoslovani na jasnem.

g Dunaj, 17. oktobra.

O važni konferenci predsedstva Jugoslovanskega kluba z ministrskim predsednikom dr. Seidlerjem je treba še nekoliko govoriti, kajti prevážna je za popolno poimovanje našega jugoslovanskega vprašanja.

Doslej smo čuli od raznih visokih strani prijazna zagotovila, kako so nam naklonjeni, kako so pripravljeni uvaževati naše pravične zahteve, kako da storijo za nas vse, karkoli je v okviru možnosti itd., kakor se vobče glase tako temne fraze, ki rabijo mnogo besed, da nič ne povedo.

Toda konferenca dne 16. oktobra nam je prinesla popolno jasnost, padla je mrena z očes tudi vsem tistim jugoslovanskim optimistom, ki so menili, da je s sodelovanjem sedanjih državnikov vendarle še mogoča razrešitev tistega velikega jugoslovanskega vprašanja, o katerem je govoril brez ovinkov med drugimi tudi znani politični pisatelj baron Chlumecy.

V oni konferenci z dr. Korošcem in dr. Laginjo je končno moral dr. Seidler odkrito priznati, da vlada ne more ničesar storiti za razrešitev jugoslovanskega vprašanja. Iz njegovih besed je bilo razvidno, da mož nima pojma, kako naj bi se sploh lotil tega vprašanja, da ne dregne ob ovire, ki ga strmoglavijo, ne vé, kako naj ga sploh spravi na merodajnih mestih v razgovor, na dnevni red resne obravnave. Dr. Laginja je opozoril ministrskega predsednika, da ima na razpolago krasno pot, kako bi mogel to vprašanje takoj in povsem utemeljeno spraviti na dnevni red, opozoril ga je na mnenja na madžarski strani in posebno na članke grofa Andrássyja, ki je odkrito in v velikem poudarkom priznal, da je treba resno začeti pečati se z uredbo jugoslovanskega problema. Dr. Korošec pa ga je opozoril na pereče vprašanje o državnopravnem položaju Bosne in Hercegovine, ki je povsem nerešeno od aneksije leta 1908. Saj je naravnost nemogoče, da bi se moglo še nadalje pustiti docela nerešeno to vprašanje, ki je dalo povod mnogim težavam in je takorekoč sredi ogromnega kompleksa problemov, ki so dali povod tej svetovni vojni. Z Bosno in Hercegovino bi došlo v hipu v dogovore z Ogrsko vse naše jugoslovansko vprašanje. In tu vmes je tudi državnopravni položaj Dalmacije, ki tudi kriči po rešitvi. Saj mora biti naravnost nevzdržno stanje, da stoluje v Zagrebu ban kraljevine Hrvatske, Slavonije in Dalmacije, da hrvatski kralj sklicuje v Zagreb sabor za vse te dežele, da se tamkaj sklepajo zakoni, ki jih kralj sankcionira za vse te dežele, a veljajo v resnici le za Hrvatsko in Slavonijo, za Dalmacijo pa ne, ker za to deželo veljajo dejansko le zakoni, ki se sklepajo na Dunaju in jih sankcionira avstrijski cesar.

To so torej delci jugoslovanskega vprašanja, ki kriče po rešitvi, a s temi delci more priti v resen razgovor celotno jugoslovansko vprašanje in spravi v dotiko hkratu obe vladi, dunajsko in budimpeštansko. Ako pa avstrijska vlada trdi, da ne more ničesar storiti, potem je i slepec jasnó — da nima dobre volje ali da absolutno ničesar storiti ne more, ker ima roke na vse strani vezane.

Zdi se pa, da dr. Seidler nima le rok vezanih, marveč tudi noge. Roke so mu ves čas letošnjih počitnic vezali Nemci, ki so kričali proti pošteni razrešitvi jugoslovanskega vprašanja in jim je dr. Seidler brezdomno dal v tem oziru pomirljiva zagotovila (o čemur smo čitali ponovno v izjavah bivšega Nationalverbanda), noge pa so mu tesno zadrgnili Madžari, katerim je moral brez dvoma obljubiti, da ne bo pustil rušiti temeljev dualizma in da zatorej ostane nem in gluha za jugoslo-

vanske državnopravne težnje v smislu deklaracije Jugoslovanskega kluba. Zato, in edino zato, sedanja avstrijska vlada ne more ničesar ukreniti v tem, za nas vitalnem vprašanju, zato ne vé, kje in kako prijeti ta veliki problem, čegar pomen sega brez dvoma čez ozke meje avstrijske in ogrske ter postaja čedalje bolj pereče evropsko vprašanje.

Ni naša krivda in še manj zasluga, da se bavijo z nami danes vse vojujoče se države, kar bi moralo biti baš za avstrijsko vlado kričeč memento, da si ne zatiska pred njim oči in ne maši ušes, marveč da se ga loti z vso resnostjo in previdnostjo. Ako noče, njena je to stvar! Mi smo dosti govorili in še o pravem času!

Dr. Seidler je med drugim tudi predlagal, da bi resortni ministri mogli doseči kako sporazumljenje glede na zahtevane spremembe sistema, ki nas tlačijo na vseh poljih javne uprave, na vseh krajih in koncih vsega našega javnega in gospodarskega življenja. Toda ministrski predsednik se nas je spomnil precej pozno, ko je že imel Poljake v svoji torbi, ko je že veliko dogovarjal z Ukrajinci in Rumuni in ko je — Jugoslovanski klub že definitivno napravil svoje sklepe. Dr. Seidler nas je zane-marjal očitno zaradi Nemcev, ki bi protestirali proti vsaki koncesiji Jugoslovonom, zlasti nam Slovencem tam, kjer koncesije niso nič drugega nego rešitev najprimitivnejše pravice.

Naša zastopnika sta tudi povsem pravilno označila dr. Seidlerja stališče, da nikake take koncesije ne bi mogle omajati načelnega stališča Jugoslovonom, kajti v nasprotnem slučaju bi ves naš narod na jugu zapustil svoje dosedanje zastopnike, ako bi ti pod kakršnimikoli takimi pogoji glasovali za proračun. In tako bi ta narod v vsakem oziru izgubil zvezo s to državo, kar bi pač niti njej ne moglo biti koristno.

Izjava šefa avstrijske vlade, da ne more ničesar storiti za rešitev jugoslovanskega vprašanja, spravlja ves naš narod v jako mučen položaj. Saj to isto trde tudi tam zunaj, odkoder pa hočejo vrediti to vprašanje i brez našega sodelovanja. Sovražniki države govoré enako kakor dr. Seidler — in v tem soglasju leži vsa težnja našega vprašanja in našega notranjpolitiškega položaja.

Dr. Korošec je povsem umestno naglašal, da je dal Jugoslovanski klub z glasovanjem za provizorij v juniju vladi cele štiri mesece časa, da ta ukrene nekaj odločnega, nekaj velikega, nekaj imponujočega za novo zgradbo te države na trdnjih temeljih, vse narode prošinjajoče demokracije, kakor je namignil celo prestolni govor dne 31. maja 1917. Ali zdaj čujemo, da ta vlada ne le, da ni doslej ničesar naredila, marveč da na sploh ne more ničesar storiti!

Ali je torej čudno, ako vlada sili jugoslovanske zastopnike v najstrožjo opozicijo? Ona narodu našemu naravnost vsiljuje prepričanje, da ni mogoča ona ravna pot medsebojnega sporazumljenja. Jugoslovani so ponudili svojo roko, ali vlada jo je odbila.

Kaj pa zdaj? Ali zaradi tega morda narod naš obupa, naj klone z duhom in se vda fatalizmu, ali naj zavre svoj ideal, svoj veliki program bodočnosti? Ali naj obupujemo, ker kak avstrijski ministrski predsednik ne vidi poti, po kateri bi prišel narodu našemu prijazno nasproti? Ne! Mi — mi gremo naprej, mi strelci, kakor ogenj pred Izraelci!

## „Jugoslovanski klub“

je izvolil v zadnji seji v parlamentarno komisijo namesto pokojnega dr. Kreka dr. Lovro Pogačnika.

## Poljaki na usodnem razpotju

g Dunaj, 18. oktobra.

Poljaki so — junaki dneva. Včeraj so zopet več ur zborovali v svojem »Kolu«, sejala je njihova parlamentarna komisija, pričeli so nova pogajanja z dr. Seidlerjem in bodo imeli do torka še celo vrsto konferenc, sej in zborovanj, predno se končno odločijo glasovati ne le za provizorij, marveč tudi za redni proračun.

Sinoči so namreč razni poljski poslanci prinesli v razpravo nove pritožbe, ki prihajajo iz vseh kotov poljske domovine proti nasilnostim pruskim in nemškim gospodovalec, proti sistemu, ki se noče in noče spremeniti. In poslanec Witoš je poskusil prodreti s predlogom, naj Poljaki glasujejo proti začasnemu proračunu. Propadel je z 20 glasovi proti 28. Dr. Seidler je takoj izvedel, kaj vre v »Kolo Polskie« in poklical predsedstvo k sebi. Seja je bila seveda takoj prekinjena in šli so na nove kupčije. Jutri bodo imeli daljše konference s poljskim ministrom in z onim za ljudsko prehrano. Do torka pa mora biti vse gotovo, kajti ta dan bo že glasovanje o provizoriju v drugem in potem formalno tudi v tretjem čitanju.

Ali sinoči je zborovala tudi parlamentarna komisija, ki je pa sklenila, da predloži »K. P.« glasovanje le za — štirimesečni provizorij. Vlada hoče na vsak način šestmesečni. Za govornika Poljakov v debati sta določena dr. Glombinski in dr. Löwenstein. Govorila bosta kakor dr. Liebermann včeraj in grmela proti sistemu, proti vladi, proti pruski brezobzirnosti v Galiciji, katero izjemajo do kosti — ali končno pustita odprta vrata, skozi katera morejo vsi Poljaki, ne le v vladino Kolo, marveč v zvezo z Nemci, ki hočejo za večne čase utrditi v tej državi svoje zloglasno nadvladje.

Zdi se, da ni več nikakega dvoma, da so Poljaki v tej historični dobi popolnoma pozabili na svoje slovanske brate. V današnji veliki, zgodovinski dobi, ko gre za velikanske načrte, ko gre za osvoboditev slovanske raje izpod jarma nemškega gospodstva, ko se ustvarjajo pogoji za toliko zaželeno boljšo bodočnost — so bratje Poljaki docela pozabili na svoje slovansko in na dožnosti, ki jim jih nalagata kri in zgodovina. Poljaki greše na dejstvo, da se ves svet zanima za nje, da jim od vseh strani ponujajo tako in tako svobodo, ponujajo svobodno kongresovko. Veliko Poljsko, ali oni pozabljajo tudi, da na take splošne simpatije ne smejo obestno pljuvati, ne smejo za večne čase omadeževati svoje slovanske časti. Ni res, da se ves svet zanima za Poljake edino za to, ker so Poljaki, marveč za to, ker so po vsej svoji zgodovini odlična zelena veja na velikem slovanskem deblu. Ako pa oni danes, ko gre za enako svobodo tudi ostalih vej tega slovanskega debla, zbeže iz družbe, kamor edino tičejo in se oni edino pridružijo Nemcem, da bi potlačili vse druge svoje krvne sobrate, dokažejo celemu kulturnemu svetu, da niso vredni tistih velikih simpatij, ki jih vsepovsod uživajo.

Med vsemi slovanskimi strankami vlada danes veliko ogorčenje proti poljskemu kramarstvu v tej največji dobi vseh zgodovinskih dob, ki jih je slovansko v Avstriji doživelo. Slovanske stranke bodo izvajale iz teh dogodkov najkrajnejše konsekvence in priti utegne prav kmalu čas, ko se bodo Poljaki morali skesano trkati na prsa in klicati: nostra culpa, nostra maxima culpa!

## Ministrski predsednik se pogaja.

Dunaj, 18. oktobra. Ministrski predsednik živahno konferira z Nemci in Poljaki, da bi dosegel odobritev šestmesečnega proračuna. V svojo večino skuša pridobiti tudi Rusine.

## Iz državnega zbora.

Vitez Seidler se je pričel znova pogajati. Predvsem s Poljaki, ki mu ne dajo šestmesečnega provizorija in ki so v svojem klubu le z neznatno večino dosegli, da Poljski klub sploh glasuje za štirimesečni proračun. Po priljubljenem receptu vseh svojih prednikov je pričel vabiti vitez Seidler — seveda — Rusine. Povabil je zastopnike Ukrajinskega kluba na konferenco, ki je trajala nad eno uro. Mi ne vemo, kakšne propozicije je stavil ministrski predsednik ukrajinskim poslancem, ki se bodo baje še le danes definitivno odločili, ali naj glasujejo za vlado ali proti njej. To pa vemo, da Ukrajincem ni neznano, da jih vlada rabi le za to, da z njimi straši Poljake. Nesrečna nasprotstva, ki obvladujejo politiko teh dveh bratskih slovanskih narodov, ki sta vendar v toliki meri navezana drug na drugega, so bila vedno dobrodušno sredstvo dunajske politike. Ali se bo vitez Seidlerju stara igra tudi tokrat obnesla? Ne moremo verjeti.

Nemški radikali se delajo tako, kakor da bi hoteli spraviti ministrskega predsednika v zadrego. Stavijo namreč k proračunskemu zakonu razne dodatne predloge, ki imajo seveda le demonstrativne značaj. Nemško-radikalne komedije se gospod Seidler gotovo ne boji, ker ve, da je prirejena ut aliquid fieri videtur.

Proračunska debata poteka mirno. Le med nemškimi socialnimi demokrati in radikali je prišlo včeraj do burnih preprič. Nemški radikali ne morejo pustiti nobenega človeka pri miru in očitno menijo, da je za nemštvo izgubljen vsak dan, ki bi minil brez provokacij. Med govorniki je nastopil včeraj poslanec Stránský z ostro besedo. Podrobno se je bavil z mirovnim govorom zunanjega ministra grofa Czernina in vse slovanske stranke so mu burno pri-trjevale, ko je poudarjal, da je jugoslovansko, češko, rusinsko vprašanje za Avstrijo istega pomena, kakor poljsko. Kot provokator je nastopil proti Čehom poslanec Luksch, toda njegov trud je bil zaman, Čehi mu niso nasledili.

V naslednjem podajemo kratko sejo poročilo:

Dunaj, 18. oktobra. Zbornica nadaljuje drugo branje proračunskega provizorija.

Češki socialno - demokratični poslanec Marek se je bavil s podpiranovitvijo, ki ima za posledico neprestano naraščanje umrljivosti. Gospodarske razmere velikega dela prebivalstva so danes take, da si ne more kupiti potrebnih živil. Treba je samo pogledati državne nastavitve. Kar dobivajo državni nastavitelci danes na draginskih dokladah za en mesec, v večini slučajev ne zadostuje niti za en kilogram masti. Tu je treba pravočasno in izdatno pomagati ter se je treba ogibati polovičarstva. Poslanec Marek graja nato, da se o dogodku, ki se je zgodil predvčerajšnjim v poslanski zbornici, na ukaz vojnega ministrstva ni smelo poročati. Vojno ministrstvo se postavlja kratkomočno nad vse oblasti, celo nad zakonodajno oblast. Vojno ministrstvo samovoljno sistira ustavo. To stanje je ne-vredno ustave države in je neznosno. Končno izjavlja, da bodo češki socialni demokrati glasovali proti proračunskemu provizoriju, izvzemši točko, ki naj železničarjem vsaj deloma pomaga.

Krščansko - socialni posl. Schoepfer zahteva izboljšanje preskrbe vojskih invalidov, saj vendar denar ne igra nobene vloge! Take izdatke, ki so v zvezi z vojaškimi potrebami, mora vsakdo dovoliti. Zavzema se za to, da naj država da deželam 50 odstot. draginskih doklad, ki jih prejema učiteljstvo, in za pomoč obrtnemu stanu. Ureditev finančnega problema je usodno vprašanje Avstrije.

Nemški socialni - demokrat Seliger naglašava vprašanje prehrane kot najvažnejše vprašanje. Kriv slabe prehrane je tudi pomanjkljiv prometni sistem in kaos v celnem prometu, da ne moremo niti polovice razpoložljivih živil poslati tja, kjer jih potrebujejo. K temu prihaja zavožena politika glede cen, pripušča se izžemanje ljudstva, omahljiva vlada izpodkopava ugled oblasti, živ krst se ne briga za vladne odredbe. Končno omenja predvčerajšnji dogodek ter pravi, da ni daleč čas, ko bo na sto in sto vojskih in civilnih oseb prišlo na galerijo zbornice in klicalo vladi: »Mir in kruha!« — Poslanec Wichtl: Potem bomo vedeli, da ste vi to aranžirali. — Silen hrup in klici: To je obrekovanje! Podla duša! Bedak! Budalo! — Posl. Sever: Vi hočete podlažanje vojne! Poslanec Wichtl: Vi jo podlažujete! S posvkami ne dosežete miru.

Poslanec Sever: Pojdite na fronto! Poslanec Wichtl: Bedasto je, vedno prosjačiti za mir! Predsednik se zaman trudi, napraviti mir. Se le, ko konča poslanec Seliger svoj govor, se zbornica pomiri.

Poslanec Hummer se zavzema za štedenje v vsakem oziru. Obrača se do Slovanov ter pravi: Slovani ne smejo misliti, da ne bodo sami najbolj trpeli, če razbijajo državo; zato tudi ne gre prenesto klicati po miru brez kontribucij.

Rusinski socialni - demokrat Vitik izjavlja, da ne more glasovati za proračunski provizorij ter navaja kot vzrok za to svoje stališče strašno zatiranje, kateremu je ukrajinski narod ves čas vojne in tudi še sedaj izpostavljen. Govornik slika stiske svojega naroda ter navaja nad vse značilne slučaje preganjanja Ukrajincev s strani Madžarov.

Nemški agrarec Luksch pravi, da se ne borimo samo z zunanjimi sovražniki, marveč tudi z mnogo bolj nevarnimi notranjimi sovražniki. To so seveda Slovani, ki napadajo državo, ker hočejo v kalnem ribariti in ki vedno upajo na neugoden konec vojne za Avstrijo! Slovani si hočejo iz nesreče države kovati kapital. Čehi in drugi Slovani prihajajo s starimi frazami, in vlada jih celo deloma podpira kljub vsemu, kar se je zgodilo na fronti. Če se izpolnijo njih želje, je konec države, konec monarhije. (Odobranje na eni, ugovori in hrup na drugi strani.) Zato je čas, da je cesar trd. Nemci iz sedetih kiž dežel nočejo v češko - moravsko - šlezisko kraljevstvo, oni hočejo biti neposredno državni. Treba je razločka med državni zvestim in državni sovražnim prebivalstvom. V istem izjavajočem tonu je nadaljeval, da so edini državo ohranjujoči element Nemci, da smatrajo amnestijo za sovražno dejanje. Zato se v sedetih deželah posmehujejo celo avstrijski državni ideji. Čehi neprestano hujskajo, dokaz sprejem dr. Kramarja in »skandalozni« dogodki na Zofinu. (Silen hrup. Predsednik zaman zvoni.)

Poslanec Stránský naglašava, da je obsegal mirovni govor zunanjega ministra samo dva resnična mirovna pogoja, namreč odpoved aneksijam in odškodninam, zahtevi, da preneha tuje gospodstvo pa stopa grof Czernin nasproti z ustanovitvijo samostojnega poljskega kraljevstva. Češko, jugoslovansko in rusinsko vprašanje ima za Avstrijo isti pomen, kakor poljsko vprašanje.

Poslanec Loser zahteva sprejetje postavke najmanj 100 milijonov kron za male obrtnike.

Poslanec Knirsch apelira na Nemce, da naj se zedinijo. Nemška delavska stranka bo glasovala za proračun kot znak zaupanja v armado in ker je prepričana, da služi z dovolj vojnih kreditov tudi miru.

Poslanec Kraft je izjavil: Brez Nemcev v zbornici večina ni mogoča. Stojimo pred dejstvom, da imamo dolg 41 milijard, k temu še 12 milijard od prej in celo vrsto drugih obveznosti, skupaj gotovo 60 milijard. Dolg pri Avstro - ogrski banki nas najbolj tiči ter je tudi mnogo kriv draginje. Ta dolg je znašal dne 30. avgusta kakih 12 milijard. Treba bo sklicati enote glede od-daje premoženja. Vendar bi se morali varovati poslanci, vedno govoriti o oddaji premoženja v znesku 30 ali 40 milijard, ker to ljudstvo lahko zbega. Če bi na drugi strani preveč nategnili davčni vijak, bi izpodkopali davčno moralo.

Seja je bila nato prekinjena. Prihodnja seja jutri.

## Za državne uslužbe in zasebne nastavitve.

g Dunaj, 18. oktobra. Danes je razpravljal odsek za državne uslužbe o draginskih dokladah in enkratnih podporah državnim uslužbenecem. Navzoči so bili zastopniki vseh ministrstev. — Stavljen je bil predlog, da je dovoliti državnim nastavitvencem draginsko doklado celih 100 odstotkov dohodkov o miru, dati jim tudi doklado za nabavo obleke in obutve, dalje ukreniti vse potrebno, da se ublaži gospodarska beda v smislu odsekovih sklepov. V to razpravo je posegel tudi posl. dr. Rav-nihar, ki je obširneje podpiral stavljen predloge, končno pa stavil še dodatne predloge: da se prizna draginjska doklada in enkratna podpora tudi onim železniškim uslužben-cem, ki uživajo poleg pokojnine tudi rento za nezgode, čeprav visokost sled-nje presega visokost pokojnine. Dalje je stavil predlog, da je draginjsko doklado priznati državnim uslužbenecem in njih rodbinam, ki so kot negažisti v vojni službi, pa so jim ustavljeni civilni službeni prejemki. — Oba ta predloga poslanca dr. Ravnharja je poročevalec priporočal ter sta bila nato z ostalimi predlogi vred odkazana pododseku.

Socialistični odsek pa je razpravljaj o predlogu poslanca Knirscha glede na zasebne nastavitve. Po daljši razpravi je sklenil, naj se izvli pododsek, ki naj v posebni enketi preišče delavne razmere zasebnih uslužbenecv. Na to enketo povabi pododsek zastopnike raznih organizacij, pa tudi onih zaseb-

nih nastavljenec, ki še niso organizirani. Član tega pododseka je tudi poslanec dr. Ravnihar.

#### Finančni odsek.

Finančni odsek je sprejel z nekaterimi izjemnimi zakoni glede pristojbin za totalitarske stave in stave na dirkališčih ter izvolil poslanca Hummerja za poročevalca.

## Naše uradno poročilo.

Dunaj, 18. oktobra. (Kor. urad.) Razen uspešnih podvzetij čet v sunkih v vzhodni Galiciji, nikjer posebnih dogodkov. — Šef generalnega štaba.

#### NAŠE VEČERNO POROČILO.

Dunaj, 18. oktobra. (Kor. urad.) Razen uspešnih podvzetij čet v sunkih v vzhodni Galiciji nikjer posebnih dogodkov. — Šef gen. štaba.

## Nemško uradno poročilo.

Berolin, 18. oktobra. (Kor. urad.) Zaprta bojišča. Skupina gfm. Rupprehta Bavarskega. V sredini flandrske fronte je bil tudi večeraj strelski boj silen. Zlasti v večernih urah in v današnjih jutranjih urah je bil ogenj v Houthoulstskem gozdu in južno od Passendaela stopnjev. Močne izvidne oddelke, ki so pri Draaibanku izvršili sunke, smo vrgli nazaj. Med kanalom La Bassée in Scarpo ter južno od St. Quentin se je v bojih v predpolju tudi strelsko delovanje ojačilo. — Skupina nemškega prestolonaslednika. Severo - vzhodno od Soissons se je razvilo že več dni živahno bojno delovanje in artiljerijski bitki, ki traja od večeraj zjutraj od nizave ob Ailletti do Brayeja z eno samo kratko pavzo. Tudi baterije sosednih oddelkov so se udeležile strelskega boja. Od Aisne tja do vzhodnega brega Mose se je v mnogih delih fronte ogenj tudi močno ojačil. Ob severo - vzhodni fronti pri Verdunu so izvršile večeraj zjutraj badenske čete pri višini 344 vzhodno od Samogneuxa sunek v francoske jarkove, razdejale 5 velikih kletij ter odpele posadko, v kolikor ni padla v bližinskem boju, v vjetništvo. Zvečer je izvršil sovražnik dva protinapada na zavzete kose jarkov. Obakrat smo ga zavrnili. V celem smo večeraj zbili 13 letal. V odgovor na letalski napad na Frankfurt o. M. smo večeraj iznova obložili Nancy z bombami.

Vzhodno bojišče. Pregled na Oeslu napravljenega plena je imel do sedaj ta - le uspeh: 10.000 vjetih iz dveh ruskih divizij, — na Moon je pobegnilo le malo sto mož —, 50 topov, med njimi nekaj nepoškodovanih težkih obalnih in nekaj poljskih baterij, mnogo orožja in drugega vojnega materiala. Deli naših pomorskih bojnih sil so vdrlj skozi minsko polja Riškega zaliva do južnega izhoda iz Velikega Moonsunda, kamor se je kakih 20 ruskih bojnih ladij po kratkem boju umaknilo. Ruske baterije pri Woyu na Moonu in pri Verderju na estlandski obali smo premagale, da so utihle. Druge naše brodnave enote leže v vzhodnem delu Kasar Vjeka in zapirajo prehod proti zapadu. Med Dvino in Donavo razen nekaj brezuspešnih sunkov ruskih izvidnikov nobenih večjih bojev.

Makedonsko bojišče. Položaj je neizpremenjen. — v. Ludendorff.

#### NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berolin, 18. oktobra. (Kor. urad.) Na Flandrskem slaboten, severo - vzhodno od Soissons zelo močan artiljerijski boj. Z napadom smo zavzeli med Oeslom in kopnem ležeči otok Moon s svojimi pomorskimi bojnimi silami in svojimi četami.

Italijansko bojišče. Iz vojno-poročevalskega stana dne 18. oktobra: Na vsej soški fronti, na kateri je bilo večeraj viharno in deževno vreme, je bilo obojestransko topovsko delovanje normalno. Samo na najskrajnejšem severnem delu fronte, na prostoru severno Mrzlega vrha, je dosegel ogenj večjo živahnost in na odseku Sv. Gabrijela je bilo več malih sunkov Italijanov krvavo zavrnjenih. Na koroški in južnotirolski fronti je bil topovski ogenj na prostoru pri Plöcknu in pri Asiagu živahnejši.

Ententna pomoč Italiji. Berl. Tagb. priobčuje iz nemškega vojno-poročevalskega stana to-le poročilo: Italijanski listi pišejo, da je ententa doslej oddala na alpsko fronto nastopna ojačenja; eden francoski kolonialni bataljon, potem moštvo po večini severoameriških zamorcev, eden francoski lovski bataljon, francoske ženjske čete, francoske lovške letalce, nadalje največje angleško artiljerijo, angleške tovarne vozove za etapno službo, angleške letalske čolne in monitorje. Angleške pomožne čete pod Rooseveltovim poveljstvom pa ne bodo mogle prispeti pravočasno, da bi se udeležile bližnjih velikih bojev.

Ave armadi pripravljene. V „L'Avvenire d'Italia“ opisuje Roberto Cantalupo boje na banjski planoti in ob vzhodni gori Sv. Gabrijela. Obe vojni vodstvi se trudita izdelati svoje postojanje za zimo. Cantalupo izjavlja, da so vesti o avstrijski ofenzivi neverjetne, ker Borojevič ne razpolaga z dovolj moči, da bi izstopil iz najstrožje defenzive. Vendar bi mogli slediti v oktobru krajni napadi in protinapadi. Na vsak način pričakuje sovražnik novega napada z italijanske strani. Nekateri vjeti častniki so baje izjavili dopisniku, da Arz ne namerava oslabiti svojih sil na vzhodu, dokler se ne razbistri položaj v Rusiji. Avstrijski častniki ne verjamejo, da bo posega vmes Japonska in upajo na poseben mir z Rusijo. Sedaj si stojita nasproti obe armadi pripravljeni na boj. Sovražne čete, tako poroča Cantalupo, so polne sovraštva in prepričane, da je odvisna rešitev države od uspešne brambe soške boje črte. Avstrijske čete se bore z veliko trdnostjo, zaslužijo pa tudi italijanske napadalne čete popolno priznanje.

Brezuspešen boj italijanskih pomorskih letal z našimi torpednimi čolni. Lugano, 17. oktobra. (Kor. urad.) Urad italijanskega admiralskega štaba poroča o bombardiranju na avstro - ogrske torpedne čolne dodatno: Skupino 9 sovražnih enot je zagledala dne 13. oktobra popoldne italijanska straža. Takoj so se pripravile italijanske pomorske letalske skupine. En torpedni čoln je bil, kakor so mogli letalski opazovalci ugotoviti, polno zadet od bombe, ki je prouzročila hudo eksplozijo. Kljub odbijalnemu ognju in pomoči lovskih letal iz Trsta so se vrnili vsi letalci nepoškodovani. — Opomba c. kr. korespondenčnega urada: Letalski napad na naše torpedne čolne ni imel nikakovega uspeha. Ti so se vrnili nepoškodovani, izvršivši svojo nalogo.

#### ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

18. oktobra. Vzdržali vse fronte zmerno delovanje artiljerije. Krajeno bojno delovanje se zopet bolj občuti. Pregnali smo močno sovražne oddelke na hribu Melinu v Judikarji in na Tarundu. Na banjski visoki planoti je imel sovražnik v bojih s patruljami izgube in je pustil nekaj sovražnikov v naših rokah. Jugo - zapadno Sela na Krasu je bil napad neke sovražne napadalne čete hitro zavrnjen.

Na vzhodnem bojišču pri armadni skupini nadvojvoda Jožefa smo zavrnili napad močnih sovražnih oddelkov. Napadalne čete v območju armadne skupine Böhm - Ermolli bojujočega se c. in kr. pešpolka so vdrlje po razstrelitvi sovražne ovire v nasprotnikovo pozicijo ter pregnale posadko. Sovražni protisunk smo zavrnili. Posadka Alandskih otokov je izjavila provizorični vladi, da se bo upirala prodirajočim Nemcem samo, če se vlada obveže z jamstvi, da bo v najkrajšem času pričela s mirovnimi pogajanjmi.

Severno od Grozestija je prišlo večeraj do obojestranskih bojev z minami in ročnimi granatami. Opetovane napade močnih sovražnih oddelkov so naše straže zavrnile.

#### RUSKO URADNO POROČILO.

17. oktobra. Tekom večerajšnjega dneva so izmenjale naše patrulske ladje strele s sovražnimi torpednimi čolni. Sovražnik nadalje razširja svoje uspehe na otoku Oesel. Glasom poročil prebivalcev, ki so otoku Oesel zapustili po zasedenju s strani Nemcev, je zadel 12. oktobra (ko so se izkrcali čete) sovražni nadrednought v vodah tega otoka ob mino. Po eksploziji so dreadnought dirigirali proti obali. Njegova usoda ni znana.

16. oktobra. Danes zjutraj so poskusili Nemci položiti čez Dvino več mostov, ki jih pa je ruska artiljerija takoj razdejala.

V južni Albaniji je bilo topovsko delovanje ob Vojuju in v odseku južno od Berata, v Makedoniji v odseku ob jezerih in zapadno od Bitolja bolj živahno. Vojaško taborišče južno od Bitolja so naši letalci uspešno obložili z bombami.

Francoske čete so zapustile Kostarico in Korico v severnem Epiru. — Provoimenovani kraj so zasedle italijanske čete.

Na fronti ob Vojuju in v Albaniji ter v loču Črne in v pokrajini Nidže planine v Makedoniji je dosegel artiljerijski boj veliko silo.

#### BOLGARSKO URADNO POROČILO.

17. oktobra. Makedonska fronta. Na obeh straneh silen topovski ogenj ob Prespanskem jezeru in zapadno od Vardarja. V loču Črne in jugozapadno od Dojrana smo zavrnili sovražne izvidne oddelke. Živahnejše delovanje patrulj v dolini Strume. Živahno letalsko delovanje ob Strumi. Nemški letalci so v boju v zraku zbili dve sovražni letali. — Fronta v Dobrudži. Močen sovražni izvidni oddelek, ki se je kušal po noči na čolnih približati desnemu bregu Donave severno od kraja Parches, smo z ognjem zavrnili.

## Razne vojne vesti.

#### ANGLEŠKI PODMORSKI KONVOJ UNIČEN.

Berolin, 18. oktobra. (Kor. urad.) Dne 17. t. m. so napadle lahke pomorske sile v severnem delu Severnega morja v zapornem okolišju blizu Shetlandskih otokov iz Norveške na Angleško namenjen konvoj, skupaj 13 ladij, med njimi kot varstvo oba angleška rušilca »929« in »931«. Vse ladje konvoja in spremne ladje, kakor tudi oba rušilca smo uničili, izvzemši en spremni ribiški parnik. Naše pomorske boje sile so se vrnile brez izgub in brez poškodb.

Operacije naših pomorskih bojnih sil pri Oeslu napredujejo po načrtu. — Šef. admiralskega štaba.

Bergen, 17. oktobra. (Kor. urad.) Konvoj 15 ladij se je peljal večeraj zvečer mimo Marstenena. Pri tem je neki velik parnik, ki ga je očividno nevihta vsled poškodb na strojih, vrgla proti obali, naseljen pri svetilniku Laerdosen. Bil je to romunski parnik »Romania« (4000 ton) z municijo v Arhangelsk. Dva rešilna parnika sta odplula tja, vsled hudega zapada pa so rešila dela zelo težavna.

#### DROBNE VESTI IZ RUSIJE.

Amsterdam, 17. oktobra. (Kor. urad.) »Times« poročajo iz Petrograda: Anarhija vedno bolj narašča. Kmetije so se polastili v mnogih gubernijah zemljišče, živine in hiš velikih posestnikov. Milica išče 18.000 zločincev, ki so pobegnili iz petrogradskih ječ.

Negotovost za bodočnost in zaniknost milice pomagajo izpodkopavati moralo.

London, 18. oktobra. (Kor. urad.) »Times« poročajo iz Odese: V Besarabiji je prišlo do novih nemirov. V kmečkih okrajih je prišlo do pogromov in v raznih mestih so izbruhnili vsled pomanjkanja živil resni nemiri.

Tiflis, 17. oktobra. (Kor. urad.) Kongres Armencev je sklenil, izreči provizorični vladi zaupanje in jo podpirati.

Stockholm, 17. oktobra. (Kor. urad.) »Birzevija Vjedomosti« demantirajo na podlagi podatkov komisarija provizorične vlade poročilo »Agence Havass«, da bi bili prepejli carsko rodbino iz Tobolska v kak samostan.

#### Ruski delavski in vojaški svet.

Stockholm, 16. oktobra. (Kor. urad.) Izpuščeni Kolontaj je bil izvoljen v petrogradski delavski in vojaški svet, ki obstoja sedaj iz 13 boljševikov, 6 socialnih revolucionarjev in 3 menševikov. Ljening in Sinovjev sta bila postavljena za kandidata za konstituanto.

#### Kerenskij.

Petrograd, 18. oktobra. (Kor. urad.) Ministrski predsednik Kerenskij se je vrnil iz glavnega stana ter se je udeležil ministrskega sveta.

#### Predsednik portugalske republike v Londonu.

London, 17. oktobra. (Kor. urad.) Predsednik portugalske republike je dospel danes sem.

#### ITALIJANSKI PARLAMENT.

##### Boselli proti mirovnim predlogom.

V otvoritveni seji je zborniški predsednik Marcora izjavjal, da vojaški napori Italije ne smejo voditi h kakemu nemškemu ali neodločenemu miru, marveč samo k zmagonosnemu, ki uresniči popolno zjedinenje Italije. Ministrski predsednik Boselli se mu je pridružil in izjavil: Italija je pričela vojno za svoje narodne aspiracije in ostane v to svrhu zjedinjena s svojimi zavezniki do popolne zmage. Italijanska politika se varuje iluzij. Sovražnik govori o miru, hočejo pa nesloga sejeati med zavezniške in razdrobite sile za svobodo in demokracijo borečih se narodov. Italijanski vojaški korakajo od zmage do zmage in morejo prestati vse preizkušnje. Parlament naj pokaže narodu pot edinstva in zopet naj se uče sovražniki, da je Italija nepremagljiva.

Socialist Modigliani je ostro napadal vlado, ki se drzne pred parlamentom mlati prazno slamo in izrazil up, da trditve o nazadnje narodni edinstvi kmalu za menjajo uspešne politične debate, da dobi Italija izhod iz sedanjih vojn. Bivši minister Ritti je poudaril, da v nobeni drugi državi ni postal parlament tako brezposlen kakor v Italiji. Od parlamenta se zahteva, naj dovoljuje kredite, ne da bi vedeli za kaj.

#### Amerika v vojni.

Amsterdam, 17. oktobra. (Kor. urad.) Kakor poročajo »Times« iz Washingtona, je državni tajnik Lansing izjavil, da ameriška vlada resno razmotriva vprašanje udeležbe Zedinjenih držav na prihodnji pariski ententni konferenci.

#### Nemški cesar v Carigradu.

Dne 16. oktobra je obiskal nemški cesar z vojnim ministrom Enver pašo Dardanele.

#### Promet iz Avstralije.

Melbourne, 17. oktobra. (Kor. urad.) Avstralski ladijski promet je vsled spora med zvezno lastnikov ladij in pomorščaki v Viktoriji, ki so stopili v stavko, precej prekinjen. Sedaj groze pomorščaki v New South Walesu, da bodo poslali pomorščake če oni v Viktoriji ne prenehajo s stavko.

## Politične vesti.

— Državni poslanec dr. Benkovič je vložil v seji dne 11. oktobra predlog za razširjenje kolodvora v Domžalah na lokalni železnici Kamnik - Ljubljana. — Poslanec Benkovič, ki je kamniški rojak, naznanja volilec v volilnem okraju pokojnega dr. Janeza Ev. Kreka (Kamnik - Brdo), da rad prevzame zastopstvo volilcev v zadevah, ki jih imajo pri osrednjih oblastih (na Dunaju).

— O tržaškem poštnem ravnateljstvu se še ni nikdo oglašil, čeprav je načelnik tega važnega prometnega urada Kammler eden prvih, če ne največji preganjalec domačega poštnega uradništva. Kmalu po izbruhu vojne z Italijo je bilo tržaško ravnateljstvo izčiščeno, takratni ravnatelj Italijan je moral priti in poklical so g. Kammlerja, da »pomete«. To je dobro opravil. Najprej je moral 23-25 nemških uradnikov (koncipistov, konceptnih praktikantov, komisarjev, kontrolorjev itd.) v vojaške (s strašili »p. u.« na čepičah), ali v pokoj, deloma so bili premeščeni v nemška področja, ali pa celo odslovljeni. Pri drugem izčiščevanju jih je bilo poslano zopet približno toliko kakor prvič v nemilo usodo križem sveta. Se ubogi uradniki na deželi, ki so radi vojne in brez vsakršnih doklad velikotrpni, niso smeli ostati na svojih mestih. Prestavljali so jih brez doklad; pošiljali jih potem na 8 do 14dnevni dopust, dokler niso dobili poziv v vojaške, seveda zopet »p. u.«. Da pa te nedolžne žrtve niso še pri vojakih dobivali svoje plače, za to je bilo poskrbljeno z začasnim vpokojenjem, nakar je navadno sledila odpušitev iz službe z nakazilom enoletne plače. Ali se je za te žrtve kdo na merodajnem mestu pobrigal? Kakšno bodočnost imajo ti siromaki, ki so svojo najboljšo možko dobo — 10-20 let, ali pa še več — žrtvovali v zvesti službi za pošto pravico? Kakšno eksistenco naj najdemo po vojni, če so svoje najboljši moči izrabili za pošto? Pretežna večina teh siromakov je italijanske narodnosti dosti je pa tudi Slovencev in Hrvatov vmes, potrebni so pa pravice prvi kakor drugi, zato naj se tudi od jugoslovanske strani ne opuste potrebni koraki. Predvsem bi bilo potrebno odstraniti sedanjega ravnatelja. Gre naj tja, kjer mu ne bo treba preganjati uradništva radi narodnosti.

— Češki agrarji za reformo cerkvenih naprav. Z Dunaja poročajo: Češki agrarni klub (kateremu pripada tudi več duhovnikov, med njimi p. dr. Zahradnik) bo vložil v zbornici poseben predlog, ki zahteva odpravo patronatnega prava ter šolnine, sodelovanje laikov pri imenovanju duhovnikov, odpravo celibata ter določbe avstrijskega občanskega prava, da so zakoni oseb, ki imajo takozvane višje blagoslove, neveljavni. Končno zahteva predlog, da se naj liturgija nacionalizira in uvede v cerkveni obrednik narodni jezik. — Predlog sta podpisala tudi poslanca pater Zahradnik in župnik Vacek.

— Novi avstrijski mirovni pogoji? Dunajska »Reichspost« namigava, da bo grof Czernin sedaj, ko so državni entente odklonili njegov budimpeštanski govor, poostiril mirovne pogoje, zlasti v tem smislu, da se monarhija ne bo odrekla vojni odškodnini, temveč bo zahtevala, da plača ententa odškodnino v surovinah. — Madžarski rablji. Madžarsko časopisje vedno surovejše napada Ceh, posebno besni »A Nap«, ključ vesa la in čeče na pomoč proti njim. Pravi, da politična taktika pokojnega grofa Stürgkha je bila prava in izvaja, da poslanska zbornica, katero tvorijo Čehi, Rusini in Poljaki, bi se sploh ne bila smela sklicati. Cesar Fran Jožef in Stürgkh da sta dobro vedela, kaj pomeni delovanje avstrijskega parlamenta sredi svetovne vojne. Odkar zaseda zbornica, se more jasno videti, da je sam punt proti državi. Zato odstopajo mirnejši češki elementi iz predsedstva češkega kluba in prihajajo na njihova mesta najbolj divji, kakor Klofač in Střiberny. Obžalujemo avstrijsko vlado, da ne more s pomočjo ječ in vešal zadušiti te očite velezdaje.

— Posebni vlak za otroke madžarske šole. »Sisački Glas« poroča: Kakor znano, vzdržuje uprava kr. ogrskih železnic z velikimi stroški madžarske takozvane železniške šole, ki jih pohajajo otroci madžarskih železniških uradnikov v Hrvaški in Slavoniji. Naravno, da hodijo v te šole tudi otroci Nemačarov, potrebno pa bi bilo, da bi naša vlada izvedla strogo preiskavo, da se otroci porazdele, kamor spadajo. Sedaj vozi posebni vlak ob 6. zjutraj v Novsko, kjer je madžarska šola za železničarske otroke od Siska proti Novski in menda od Nove Gradiške. Vlak obstane ob vsaki železniški stražnici. Sicer se vedno pravi: Ni vagonov, ali za madžarizacijske svrhe so vedno na razpolago. — Pogromi proti Židom na Romunskem. Na Romunskem se je razširila vest, da pomagajo Židje centralnim državam in da jim služijo povsod kot voluhni ter da so Nemcem pomagali, da so vdrlj v Romunsko. Zato naj bi bili Nemci obljubili Židom, da bodo leti, kadar se Nemci polaste vse Romunije, za svojo službo bogato odškodovani ter da jim bodo Nemci pomagali, da bodo Židje zagospodovali vsej Romunski. Tudi iz Bukarešte so prihajale vesti, da tvorijo v zasedenem romunskem ozemlju Židje povsod najmočnejšo oporo avstrijskih in nemških uradov. Vsled tega je prišlo v nezasedenih delih Romunske do velikih pogromov Židov. Mnogo židovskih posestev je bilo uničenih in mnogo Židov ubitih. Vsi protisti ruskih organizacij na Romunskem niso nič zaželi. Podtika se celo romunski vladi, da ona sama trpi sistematično zasledovanje Židov in da je to zasledovanje celo sama organizirala. Poljsko sodišče v Baku je obsodilo več Židov na smrt ter je bilo obeneh 34 židovskih prebivalcev, med njimi 7 židovskih socialnih demokratov. Prepovedano je bilo sprejemati ranjene židovske vojaške v javne bolnišnice, bilo je celo ponekod prepovedano prodajati Židom živila. Raba židovskega žargona je povsod najstrožje prepovedana.

— Knez Bülow redivivus? Iz Berolina poročajo baje iz dobro podučenih krogov, da so dnevi državnega kanclerja Michaelisa šteti in da se govori, da bo njegov naslednik državni tajnik von Kühlmann ali pa bivši državni kancler knez Bülow.

— Nemški konservativci in mirovno vprašanje. Celotno predsedstvo državnih in svobodnih konservativcev v Nemčiji je sprejelo tri resolucije, ki pravijo med drugim, da more biti njih vojni cilj le mir, ki jamči Nemčiji popolno varstvo deželne obrambe in svobodni gospodarski razvoj, če treba z izterjanjem vojnih stroškov in naseljevalno pravico na vzhodu ter z izgradbo kolonij. Stranka graja vladno politiko namram Poljakom, odklanja misel uvedbe parlamentarnega sistema v Nemčiji ter zahteva močno, nad strankami stoječe državno vodstvo, katero izvaja pod lastno odgovornostjo zakone. Prenos državne volilne pravice Pruski smatra stranka kot nezdružljiv s posebnim značajem dežele.

— Nemško socialistično zborovanje. V Würzburgu se je vršilo socialistično zborovanje nemških socialistov. Po poročilu referenta Eberta se je razvila živahna debata. Debata se je tikala notranjih razmer v stranki, ženskega gibanja in se je dotaknila tudi zunanje političnih vprašanj. Glede teh je zavzel monakovski delegat Katzenstein stališče, da gre uporabiti princip samoodločbe narodov kakor za Egipt in za Irsko, tudi za Alzacijo in Lotarinško. Delegat Scheidemann je zastopal stališče, Alzacijani in Lotarinžani ne tvorijo posebnega naroda in da zahteva njegova skupina za ti dve deželi popolno av-

tonomijo v okviru Nemčije. Nedotaknjenost države spada tudi k našim mirovnim pogojem. Končno je bila sprejeta z vsemi glasovi proti 7 glasovom resolucija, ki pravi v bistvu: Strankarska enotnost zahteva v demokratični stranki, pri vsakem mogočem obziru na razlike v mišljenju, da se manjšina podvrže sklepom večine. Kdor ne pripozna tega načela, zanika življenjske pogoje stranke, ki mora zbrati vse sile za enotno voljo. Strankarsko zborovanje pozivlja vse razredno - zavedno delavstvo Nemčije, da se mu pridruži. Shoda se je udeležilo 364 udeležencev, med njimi 9 žena: 282 delegatov je zastopalo vseh 258 okrožij, kjer obstojajo strankarske organizacije; navzočih je bilo še 56 državnih poslancev, 9 članov strankarskega vodstva in 5 članov kontrolne komisije. V popoldanski seji je bil odklonjen predlog sodruga Hocha, ki zahteva, da socialni demokrati odklonijo vojne kredite. Predlog je bil odklonjen z 284 glasovi proti 26 glasovom.

Triumfalni sprejem drja Kramarja v Pragi.

Na kratko smo že omenili, kako slavnostno je pozdravila Praga drja Kramarja, ki se je po skoraj dveh in pol letih v ponedeljek 15. t. m. zopet vrnil s svojo soprogo. Nadeždo v svoj praški domj Po amestitji je bival dr. Kramarj na svojem posestvu v Libštatu, kjer se mu je zdravje zopet popolnoma vrnilo. Zdrav in čil na duhu se je vrnil sedaj v metropolo češkega naroda, v zlato Prago, da zopet posveti vse svoje odlične politične in državniške sile svojemu ljubljenu narodu, za katerega je toliko pretrpel. Narod je porabil dobrodošlo priliko, da izkaže svojem ljubljencu globoko hvaležnost in kraljevska Praga je sprejela drja Kramarja in njegovo soprogo kraljevsko, triumfalno.

Češki listi objavljajo o slovesnem sprejemu drja Kramarja obširna poročila, iz katerih posnemamo:

Kakor blisk se je v ponedeljek dopoldne raznesla po Pragi vest, da pride zvečer dr. Kramarj s soprogo. Proti 7. uri so se pričeli zbirati nepregledne množice ljudi pred Franc. Jožefovim kolodvorom in na vseh trgih in ulicah. Na potu iz Libštata v Prago so pozdravljali drja Kramarja na kolodvorih deputacije občin in narodnih društev, posebno odposlanstvo mladočške stranke se mu je peljalo do Mlade Boleslave nasproti. Vlak je prispel kratko po 7. uri v Prago. Na peronu so drja Kramarja in soprogo pozdravili poslanci, člani izvrševalnega odbora mladočške stranke, zastopnice ženstva in mnogi osebni prijatelji. Po velikanski peronski dvorani je zaurila burja navdušenja. Med tem so se bile v kolodvoru samem ozir. v čakalnicah zbrale številne deputacije skozi katerih špali sta se podala dr. Kramarj in soproga vedno znova burno pozdravljana v salonsko čakalnico.

Tam ju je nagovoril v imenu čeških političnih strank inženir Bohumil Bečka: Pozdravljamo Vaju na pragu staroslavne naše matičke, slovenske kraljevske Prage. Z najskrajnejšo ljubeznijo Vama ključem dobrodošla; ves češkoslovaški narod se raduje z nami. S svojo nevstrašnostjo, močnatostjo, vztrajnostjo ste Vi, gospod doktor in z Vami mnogi drugi naši jetniki pokazali celemu svetu, da se češki narod ne odreka svojim historičnim pravicam, da češki narod vztraja pri svojih zahtevah, in da se bo zanje za vsako ceno zavzel. Vse narod je enega srca ene misli: naša sveta prava, naša svoboda mora biti izvojevana. Prisrčno pozdravljam Vas, veseločustvena mlitostiva gospa, hčerka svobodne Rusije, ki ste v žalu in boli radi svoje ljubljene soproga toliko pretrpela. Bodita zopet oba srečna med nami! — Pozdravni nagovor inž. Bečke so spremljali navzoči z opetovanimi ovacijami. Gospej dr. Kramarjevi so izročile dame prekrasen šopek.

Dr. Karel Kramarj je odgovoril: Tako globoko sem ginjen, da morem spregovoriti le par besed. Ko sem se zadnjič odpeljal iz Prage, s tega kolodvora (v bin-kostih 1915. so drja Kramarja, drja Rašina in drja Scheinerja z eskorto odpeljali v dunajsko vojaško ječo) se nisem smel ozreti skozi okno na zlato Pr

zdravili so ga zastopniki hradčanskega okraja in ko sta po dolgih hudih mesecih dr. Kramar in njegova žena zopet stopila čez domači prag, je zunaj znova orila večno lepa »Kde domov muje, kateri so končno sledili mogočim akordom, kateri so končno sledili mogočim akordom, kateri so končno sledili mogočim akordom...«

Tako je »matiška Praga« pokazala vsemu svetu kako časti češki narod svoje može, v katerih trpljenju in osvoboditvi vidi podobo lastne usode.

## Vesti iz primorskih dežel.

Goriški spomenik dr. Kreku. Jutri se bo vršilo v Posredovalnici v Ljubljani posvetovanje v svrhu, da se izbere odbor za postavitev spomenika dr. Kreku na Goriškem. Globoko hvaležni so mu naši begunci in zato je vse hvale vredna misel, da postavijo Goričani dr. Kreku pomnik, ali ne v kamnu, dr. J. E. Krek, ki je imel pred očmi vedno človeško bedo in tako rad pomagal, bi se lepo zahvalili za nameravani spomenik, ako bi jutri stopil med goriške zborovalce, in ljubko bi nasvetoval pomoč trpinom. Naj bi se ustanoval s njegovim imenom na primer fond za goriške sirote, ki so izgubili v vojni ali begunstvu očeta in mater, ali za kak drug dobrodelni namen. Naslovov je dovolj na izbiro. Ves spomin na begunskega dobrotnika in branitelja govori proti kamnu.

Begunci iz Goriškega, sedaj v Zagorju ob Savi, izražajo naiglobokeje sočutje o prerani smrti velikega moža in usmiljenega očeta g. dr. Kreka, ki nam je preskrbel potrebnega kruha, predno se je od nas za vselej poslovil. Z nevenljivim cvetjem Te bomo vedno obiskali, ker Tvoji grob ostane za nas za vselej odprt. — Andr. Frančeskin.

Vsi duhovniki na otoku Braču so podpisali izjavo za deklaracijo jugoslovanskega kluba v dunajskem parlamentu.

Goriški učitelj v ljubljanski deželni bolnišnici. V drugem oddelku deželne bolnišnice v Ljubljani se zdravi Fran Podgornik, učitelj iz Vrat pri Čepovanju.

Poziv, da naj se vrnejo v domovino, je izdalo dalmatinsko namestništvo za 28 oseb, ki so odšli iz Avstrije tekem sedanjega vojne. Vrniti se imajo v enem mesecu, sicer se bo postopalo z njimi v zmislu navedbe z dne 15. oktobra 1916.

Otroci naših in ciganskih beguncev. V Weierburgu, okraj Oberhollabrunn, je begunski tabor bukovinskih ciganov. V drugih taborih je veliko otrok slovenskih in hrvaških beguncev, ki nimajo šole. Tu pa imajo ciganski otroci šolo — in sicer nemško. Učiteljica je neka Ukrajinka, ki ima izpite tudi za nemški učni jezik. Pravijo, da je uspeh pri teh cigankah ničev. Toda narediti hočejo iz njih Nemce, čeprav vedo, da cigani — ostane cigani! — g.

Prepovedani prispevki za narodni dar Vojnovi. Poroča se iz Istre, da je ravnatelj hrvatske gimnazije v Pazinu prepovedal dijakom nabirati prispevke za narodni dar hrvatskemu pesniku Ivi knezu Vojnoviču.

Na Reki zapirajo šole in naznanjajo, da se zopetne otvoritve objavijo v časopisu. Neko šolo pa so premestili v druge prostore. Šolska poslopja se porabijo v druge in ne učne svrhe.

Volkovi v Dalmaciji. Iz Vrlike poročajo, da se zopet klatijo po tamkajšnjem okolišju volkovi, ki prizadevajo kmetijam veliko škodo. Ni ljudi, ni pušk, tako da imajo volkovi lahko delo, da požno kmetom se tisto živino, kar jo je ostalo doma.

Razpis službe. Na deški ljudski in meščanski šoli Družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu (Sv. Jakob in Acquedotto) sta popolnito dve suplentski mesti, vsaj eno z možno učno močjo. Prošnje šolskemu nadzorniku. — J. Vrščaj.

## Dnevne vesti.

»Slovensko plan. društvo v Ljubljani« je povodom smrti dr. J. E. Kreka poslal »Gospodarski zvezi« naslednjo sozalo izjavo: V zmislu sklepa v odobrovi seji dne 10. oktobra t. l. si usojajo podpisani Osrednji odbor izrekat ugledni »Gospodarski zvezi« ob nenadni smrti njenega prezidnega, nemurno delujočega predsednika prečastitega g. dr. Janeza Ev. Kreka, državnega in deželnega poslanca itd. itd., svoje globoko žalje. — Prerano preminulega ljubitelja svoje domovine, naših krasnih planin in požrtvovalnega pospeševalca našega planinskega delovanja ohrani našo društvo v velečastnem, trajnem spominu.

Hrvatje v Bosanskem Brodu so poslali »Gospodarski zvezi« sledečo sozalo izjavo ob priliki smrti dr. Kreka: Grozno nas prenerazila žalobna vijest. Gubitak Slovenaca gubitak naš. Barjak je razvio, stazu pokazao, te izčeznu ostavivši južnim Slavenima sliku iduštva i otpora. Neumirje njegova ideja. Vječna slava Janezu Kreku! Primitte izraz iskrenog saučesća! — Za Hrvate Bos. Broda gradonačelnik Gregor Potušek.

Krvoje odlikovanje. Z zlatim zašluznim križem s krono na traku hrabrostne svetinje je odlikovan rezervni nadporočnik dr. Emil Starc 2. strel. p., poveljnik odd. 1373. Stotnik 97. p.

Alojzij Kozulič de Pečine, ki je padel na bojišču, je odlikovan z redom železne krone 3. razreda z vojno dekoracijo in meči.

Zamenjani invalidi. V seznamu invalidov iz ruskega vjetništva v Lito-mefich 26. septembra se nahajajo ta- le imena: major Karel Leimsner 87. p., kadetni aspirant Alojzij Zielinski 27. p., in pešči: Andrej Kovač 7. p., Anton Boštjančič 47. p., Stefan Peteros 27. p., Alojzij Hauptmann 27. strel. p., Josip Rupnik 97. p., Josip Simag 27. p., Fran Grizinič 27. strel. p. in Josip Kocjančič 5. strelskega polka.

Pozdrave pošiljajo vsem slovenski topničarji: Korp. Franc Vanovšek, St. Janž, Stajersko; Anton Baic, Dol. Logatec; Ivan Kožman, Podkraj nad Vipavo; Jernej Bajc, Col nad Vipavo; Stefan Mrak, Begunje pri Cirknici; Gašpar Kranjc, Ljubno, Stajersko; Josip Skapin, Veliko polje nad Vipavo; Anton Teršavec, St. Ilj v Slov. Goricah, Stajersko; Avgust Kastrin, Sturje pri Ajdovščini; Josip Mikuš, Zadlog nad Idrijo, Ludvig Smrekar, Trebnje.

Visokošolcem v ožjem ozemlju. Ker abiturienti in visokošolci ne morejo zdaj še vsled prometnih zadržkov iz vojnega ozemlja, je poslanec dr. Rybář posredoval danes pri našem ministru in dosegel, da bo dovoljen tudi poznejše vpis na visoke šole. V tem oziru izide posebna ministrska naredba. — Seveda bodo morali taki visokošolci prinesiti seboj dokazilo, da so bili dotlej zadržani v ožjem vojnem ozemlju. — g.

Premeščeni pri južni železnici. Premeščeni so: prometni kontrolor Andrej Vrečko od tržaškega obratnega inspektorata v Gradec, eksponiran v Bruck na Muri, adjunkt Ivan Vidovitz z Opčin v Ljubljano, Otnar Vušič iz Kirchbichla v Kuistein, trimarični asistent Alojzij Vogrin iz Tramina v Trident.

V duhu jugoslovanske vzajemnosti so darovali »Slovenski Matici« narodni Bizelčani namesto venca na grob dr. J. E. Kreku 400 K. Ta lepi dar naši kulturni družbi je nabrala gospa Ivanka dr. Lipoldova. Denar in seznam darovalcev smo izročili »Slovenski Matici«. Rodoljubni, posnemajte bizeljske narodnjake!

Ljudskošolske vesti. Marija Kováč je nameščena za provizorično učiteljico v St. Gotardu, Ivana Klemenc v Čemšeniku, Magdalena Slatnar za suplentinjo v Kamniku. Alfreida Kubiš na nemški deklinski šoli v Ljubljani.

Ljudskošolske vesti. Suplentinja Mihaela Kosmač je imenovana za provizorično učiteljico na Viču, ekspozit Karel Rupnik je prevzel začasno poduk v Košici.

Domovi za ubožne invalide. Kakor nam poročajo, namerava vojno - pomožni urad v c. in kr. vojnem ministru ustanoviti domove za ubožne invalide, ki se ne morejo sami preživljati. »Invalidski dom« je hišica z malim obrtnim ali trgovskim obratom ali z malim zemljiščem kjer je dana posestniku doma prilika, pridelovati zelenjavo, krompir itd. kakor tudi rediti manjše število živine. Kot najvišji znesek za stroške enega doma se računa za različne kronovine, ki pridejo v poštev, 5000 do 8000 K. Ker so stroški za zgrajenje sedaj izredno visoki in je zgrajba tudi sicer zvezana z velikimi težavami, se namerava v prvi vrsti nakupiti že obstoječe hiše. Invalidski domovi se bodo oddajali revnim, poročenim in zlasti takim invalidom, ki imajo otroke in so bili spoznani pri superarbitraciji za več kot 75% delne nezmožnosti. Nasedli bi se imeli po možnosti v domovinski občini oziroma v močnem bivališču. Od akcije izvezti, so vojni slepci, za katere se bodo skrbele na drug način. Domovi se bodo oddajali brezplačno. Izdane se domovi ne smejo prodajati ne obremeniti in ne uporabljati za svrhe v katere niso namenjeni. Tozadnje prošnje naj po predložitvi navodil od invalidskih domov upravičeni invalidi vložijo neposredno pri vojnem pomožnem uradu v c. in kr. vojnem ministru na Dunaju. Prošnje je treba priložiti vojaške dokumente in označiti obtem gotovo posestvo, ki bi prišlo za nakup kot invalidski dom v poštev.

Oni, ki imajo sorodnike ali znanke kot vojne vjetnike v Penzi na Ruskem in ki dobivajo pošto, se naprošajo, da bi naznanijo svoj naslov. Imam tam že čez eno leto svojega sina, ki ne dobi od doma nikakih poročil. Naznanila prosim na naslov M. Rant, Kranj.

25letni jubilej. Gospod R. Sitter, prokurist trdnje Ivan Jax in sin, tovarniška zaloga šivalnih in pisalnih strojev v Ljubljani, je obhajal svojo 25letnico 15. t. m. pri omenjeni trdnji. Jubilar je v vseh 25. letih neutrudljivo deloval za prosep trdnje, katere se mu v veliki meri zahvaljuje, da je trdnja tako na ugledu kakor na razvoju pridobila. Želimu mu obilo sreče.

Promet poštnih zavirkov med Avstrijo in varšavskim generalnim gubernijem. Od 1. oktobra 1917 naprej je odprt promet poštnih zavirkov med Avstrijo in varšavskim generalnim gubernijem. Najvišja teža znaša 5 kg, pristojbina 1 K 40 v (1 K 25 v čista pristojbina in 15 v površil); pristojbino mora plačati odposiljalnik; pri razsejnih zavirkah se pristojbina zviša za 50%. Vsakemu zavritku je treba priložiti pošto prejemnico in 2 carinski izjavi o vsebini v nemškem jeziku. Pisemna naznanila na odrezku spremnice niso dovoljena. Zavritki ne smejo vsebovati predmetov, katerih uvoz je v varšavskem generalnem guberniju prepovedan. Je pa stvar odposiljateljeva, da se ponči o uvoznih prepovedih. Zavritki z označenim vrednostjo ali s pozvjetem, nujni zavritki, zavritki, ki naj se dostavljajo z brzim slom, povratnice in carinske plačilnice niso dopuščene. Zavritki se ne dostavljajo, ampak mora prejemnik priti ponje na podlagi obvestitve dopisnice. Prejemnik mora plačati izročilno pristojbino 10 pf.

Slika dr. J. E. Kreka so priobčile »Tedeske Slike« ta teden. Ta številka ima tudi zanimive slike s fronte pri Gorici, gore sv. Gabriella, sv. Lucije in krasne slike z Gorenjskega (Bled, Mangart, 5 slik s triglavskega pogorja), ruske Amankonke itd. Priporočamo »Tedeske Slike«.

Razsvetljava grobov o vseh svetih in na Vernih duš dan bo tudi letos prepovedana.

Dežela dobrodelnih društev v Ljubljani. Zveza dobrodelnih društev v Ljubljani. Zveza dobrodelnih društev v Ljubljani. Zveza dobrodelnih društev v Ljubljani.

Nove poštne znamke. Poštna uprava naznanja, da so poštne znamke, ki so bile izdane jeseni lanskega leta in sicer po 15, 20, 25 in 30 t. in. ter dopisnice in zalepke, na katerih se nahaja slika rajnega cesarja, veljavne samo do 31. oktobra 1917. Izmenjati se jih bo moglo samo v mesecu novembru, pozneje ne več.

Prodaja starih zalog mila do 31. decembra t. l. dovoljena. Z navedbo o milu z dne 25. avgusta je bila prodaja sedaj mit dovoljena samo do 15. oktobra. Sedaj pa je rok za prodajo starih zalog mila podaljšan do 31. decembra t. l.

Meroizkusni urad ljubljanski uradu od sedaj naprej do preklica od 9. ure zjutraj do 2. ure popoldne.

Mestni popisovalni urad bo jutri vsled snamežanja uradnih prostorov za stranke zaprt. Izvezti se samo res nujni in neodložljivi slučaj.

Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske. V času od 7. do 13. oktobra se je rodilo 15 otrok, mrtvorojena sta bila 2, umrlo je 33 oseb, med njimi 18 domačinov. Umrli so po 1 tujec za legarjem in grizo, 2 tujca in 5 domačinov za jetiko. Oboleli so za tifuzom 6 domačinov, 2 tujca in 48 vojakov, za grizo 13 domačinov, 5 tujcev in 75 vojakov in za vrtatice 2 domačina.

Umrli je v Stražišču pri Kranju vpo-koleni c. in kr. pomorski kapetan Viktor pl. V. est, star 51 let.

Umrli je na grizi v Ratečah na Gorenjskem 15letni štetošolec v Kranju Andrej Rozman, sin železniškega čuvaja. Septembra je bil v vojaške protje in 15. t. m. bi imel nastopiti vojaško službo. N. p. m.

Dolenjskega nam pišejo: V nekotih občinah na Dolenjskem se pojavlja lezar (tifus). Opozarjamo naše občine na nevarnost, da nevarne bolezni. Prenajanje se izvrši vsled stika z bolnikom. — Večkrat je človek za to bolezen vzprijemljiv. Največ škodujejo človeku neizmerljivi duševni in telesni napori, ponečevanje in neredno življenje. Najprej ljudje oboli na legarju v jeseni, tedaj ob sedanjem času, kajti vlažnost, mokrotno vreme pospešujejo tako bolezen. Bolezen pospešuje lakota in alkoholizem. Baš tako mnogo vplivajo telesna nesnaga in način življenja. — Proti tej bolezni se zavarujemo, ako si telo krepimo, da zamoremo boleznijo kljubovati. — Ta si zavarujemo napram infekciji. Paziti moramo na snago v vsaki zadevi. Uživajmo rajši kuhana, nego surova jedila. Vajujemo se jedi, ki provzročujejo žolodčev in črevesni katar. Pazimo, da se ne prehladimo. Zračimo večkrat stanovanja. Vzrok legarja je tudi slaba voda. — Pazimo na stranišča. Tam se človek lahko okuži. Denimo apno v posodo z vodo in to raztopimo zlitvajo v stranišča, da se razkužijo človeški odpadki. Zadržuje en liter apnenega prahu v liter vode.

Novo vino. Kajžar Ploj v Oseku pri Sv. Trojici v Slovenskih gorah se ga je rad naskal. Odkar je bilo novo vino, ga ni bilo več moč držati kljub temu, da so mu skrilili ključke od kleti, — vdrl je vrata, — da so mu vzeli natego, — napravil si jo je iz solne rože. Dne 8. t. m. je ogrožal svojo ženo in ko ga je došli orožniki mirili, se je znesel nad njim. Hotel mu je vzeti puško, orožniki pa ga je med ruvanjem sunil z bajnetom v stran. Čez uro je bil Ploj mrtev.

Tolpo nevarnih tatov, ki so kradli po breziški okolici kakor srake ter napravili v kmetijskih hišah za več tisoč kron škodo, so zasledili orožniki v nekem gozdu pri Brezicah ravno v trenutku, ko si je tatinska družba po uspešnem nočnem pohodu pekla za zajutrek purane. Člani družbe Antonija Stibric, Neža Kostelc, Marija Laknar in Franc Cater so bili izročeni celjskemu okrognemu sodišču.

Z Brega pri Celju nam poročajo: Sedaj ob vojnem času obstane večidel vsaki tovarniški vlak delj časa na progi tik Brega pri Celju, prej ko se odpošlje v postajo. Strojnomu osebju, posebno kurjačem teh vlakov je bilo v pravo zabavo in veselje, da so se cele grupe otrok pulile in revale po progi za kosčke premoga, ki so tu in tam padli z vozov ali s stroja. Tega posla so se pa otroci tako navadili, da jim je postala sola in vsako drugo delo deveta briga in oblegali so cele dneve železniško progo. V zadnjem času so se predzniki dečki plazili kar na vozove, kjer je bil naložen premog, ter si naropali vsakokrat lepo množico tega dragocenega blaga! Tudi dne 15. oktobra se ustavi tu neki tovarniški vlak. Imel je vozove s precej visokimi stenami in precej dolgo je trajalo, da se je posrečilo najpomembnejšim splaziti na nje. Tedaj pa grozen pok in na to krik otrok, ki so krvavi bežali od vlaka na vse strani, dva težko ranjena pa sta obležala v bližini. Bilo je na vozu nekaj ročnih granat, od katerih je ena eksplodirala. Pripremo-nim naj, da je nekaj minut prej v Tremerju na istem vozu ročna granata sina tamonjskega železniškega čuvaja raztrgala in ubila. Človeku se vsiljuje v tem slučaju marsikatero vprašanje. Kako n. pr. pride, da železnično osebje, kateremu mora biti znano, da je privatnim osebam hoja po progi postavo prepovedana, proti tej postavi z metanjem premoga raz stroja ljudi naravnost na progo vabi?

Vlom. V Mariboru je bilo v noči na torek vlomljeno v trgovino z urami in zlatino Kiffmann. Ponoči ob 2. je zapazil neki moidočni orožnik kako je pripeljal izpod nekotih dvignjenih železnih vrat nekaj moski. Prijel ga je ter aretiral tako enega izmed dveh vlomilcev, drugi se je bil že prejšel odstraniti. Vrata niso imela varnostnih ključavnic. Za vrati so morali izrezati kos stekla v vratih. Vlomilca sta bila zelo izbirčna. Vzela sta samo resnično dragoceno blago in od tega ačjepe. Vse skupaj sta ukradla za 50.000 K, polovico tega so drugemu vlomilcu odvzeli. Oba sta, kakor se zdi, poljska žida. Prišla sta z zbirališča v Ljubljani, najbrže pa je oiprto povedle, kakor tudi legitimacija obeh ponarejena. Glasom legitimacija bi bila oba vlomilca Henrik Lorenz p. p. 41., drugi pa Franc Schütz p. p. 4. Domneva se, da sta oba vlomilca izvršila tudi zadnje vlome v Ljubljani. Zlasti vlom pri Benediktu je bil na podoben način izvršen.

Graška plinarina je včeraj popoldne naznanila, da ustavi svoj obisk v Gradec 11. vagonov ostravskega premoga in napoveda ustavitve obrata je bila preložena za 2 dni. — Vsled ostrega nastopa graških listov ter energične intervencije graškega namestnika se je posrečilo zainteresirati za graško plinarino novo poveljstvo, ki je odredilo, da se z vojaškimi vlaki takoj odpošlje plinarne 40 vagonov premoga, ostanek pa čim prej.

Prihodnji sestanek dunajskih Slo-vencev je v soboto, dne 20. oktobra v ro-tovski kleti. — Sevnican.

Ukradeno je bilo v soboto popoldne na Franciškanskem mostu kolo firme »Adler«, sprednji plašč dvakrat, zadnji enkrat pretrgan. Kdor zasledi tatu naj ga naznani policiji.

## Aprovizacija.

Speh za I. okraj št. 1 do 800. Stranke I. okraja št. 1 do 800 prejmejo Speh v soboto dne 20. oktobra popoldne na Poljanski cesti št. 15. Red je tale: od 1. do 2. št. 1 do 200, od 2. do 3. št. 201 do 400, od 3. do 4. št. 401 do 600, od 4. do 5. št. 601 do 800. Vsaka oseba dobi 1/4 kg, kilogram stane 8 K 90 v. Poleg novih nakazil za mast prinesite s seboj tudi mesečne masčobne karte.

Zelje na rdečih izkaznicah brez A št. 1 do 600. Stranke z rdečimi izkaznicami brez A prejmejo zelje v soboto dne 20. t. m. popoldne v cirkvi sv. Jožefa. Na vrsto pridejo od 8. do 9. št. 1 do 200, od 9. do 10. št. 201 do 400, od 10. do 11. št. 401 do 600. Vsaka oseba dobi 1 kg; kilogram stane 80 v.

Stranke z rdečimi izkaznicami A. Mestna aprovizacija je povabila več strank, ki imajo rdeče izkaznice opože akcije, zaznamovane z črko A. Opaža se, da se stranke le počasi oglašajo. Obveščamo vse, da ne bodo deležne razdelitve mestne aprovizacije tako dolgo, dokler se povabilom ne odzovejo.

Petrolej. Stranke se opozarjajo, naj ne hodijo na magistrat po petrolej, ker je petrolej za september že razprodan, za oktober pa še ni došel.

Zaseka. Speh, s katerim preskrbuje mestna aprovizacija stranke, naravno ni tak, kakoršnega smo bili vajeni v mirnih časih, ker so dandanašnji pravišči slabo rejeni in suhi. S cvrenjem gre preveč takega nizkega Speha v izgubo in bi bilo vsem strankam svetovati, naj Speha ne cvro, temveč ga pripravljajo po znanem gorenjskem načinu. Cel kos Speha, kakor ga stranka dobi, je treba v loncu skuhati kuhan Speh naj gospodinja na drobne kosce razreže, potrese s česnom, čebulo in s poprom in to zmes stlači v lonec tako, da pride zrak samo na vrhu z masčobo v dotiko. Tako pripravljen Speh se imenuje zaseka in se rabi kot zabela.

## Književnost.

Družba sv. Mohora. Pišejo nam: O našem najrazsirjenjšem tiskarskem podjetju, gori imenovani družbi, se v novejšem času slišijo različni glasovi. Pred nekaj meseci je priporočil »Ljubljanski Zvon« temeljitejšo poročilo o denarnem prometu in družba je poslušala dober svet, ter imenovala ravnatelja tiskarni in knjigovodstvu v osebi g. Jožefa Zeichen, špi-tuala pri nunah. Podjetju S. L. S. ni zameriti, ako upošteva in protežira duhovna, vendar se nam zdi, da bi bila tukaj prateč-ni a pot boljša pot, ker najboljši teolog ne more biti v računskem ali tiskarskem poslovanju tako podkovan kakor srednje-nasodljeni strokovnjak, da o odličnih uspo-sabljenih niti ne govorimo, katerih se tu di ne manjka. Ni vsak za vse in ne privo-ščili bi Korošem razmer, kakoršne so pri nas; najbrže bo gospod ravnatelj — du-hovnik le nadzoroval in mu bosta v tiskar-ni in knjigovodstvu prideljena poklica na strokovnjaka, kar bi bilo odkrito želeli. Mi smo ta slučaj omenili iz gole dobrohotnosti in ni nobene osebe v odzadu! — Nedavno je pa tudi »Dom in Svet« dvignil glas na jako originalen na-čin, omenivši molitvenike, katerih je druž-ba že toliko izdala, da bi lahko rekli: kar je preveč tudi škoduje. Imenovani list je namreč svetoval: spiši novelo in pridač Češenomarijo, pa jo družba gotovo sprejme. Iz tega razvidno, da od obeh strani glasovi prihajajo. Res je namreč, da bi družba med pobožne spise smela šteti tudi take, kakor je življenje svetnikov in bi v takem slučaju molitvenik odpa-del; in takih knjig smo že obilo dobili, torej tudi ni bilo treba molitvenikov. — Metoda z imenikom bi bila najboljša tako, da izide vsako peto leto popoln imenik, med pet-letjem pa samo novi diti. Tudi naj bi se vsebina knjig ravnala po pridobitvah no-vejšega časa: stavbarstvo in drugo realne stroke bi Mohorjanom od-krile vse drugače razgled po novodobnem svetu, kakor sama beletristika in pobož-najstvo. Ilustracijam pa naj bi družba na ta način pomagala do veljave, da bi probi-čila tudi koloriranje, saj njena konku-rentinja Bücherbruderschaft tudi tako de-la. Ni bi namreč ne škodovalo, ako bi bilo v odboru tudi nekaj mož strokovnjakov in ne le teoretiki. Končno bi svetovali se-storico knjig in tri krone udine, kajti kdor nima toliko smisla, da bi zanje izdal eno krono več ko dosedaj, je bolje da iz-ostane; ostalo jih bo še vedno obilo, saj Družba je prijubljena, ne nekoliko več modernega duha bi bilo treba. To je splošna želja! — Dr. G.

Slovenski Trgovski Vestnik. Oktobrska številka ima sledečo vsebino: Naš državni proračun za upravno leto 1917/18. Uredba prometa z oblekami. H. Sevar: Iz blagovnega znanstva. (Dalje.) J. Pišaneč: Carinstvo. (Dalje.) Razloje-rosti: Davčnokazenski okraj. — Informacije v gospodarskih zadevah z orientalskimi državami. — Kolkovna prostost pri vlogah v davčnih zadevah. — Za navijalce cen. — Nove poštne znamke. — Zvišanje železniških tarifov na Ogrskem. — Rastoče bogastvo v Ameriki. Poslovalnica za varstvo avstrijskih premoženj v sovražnem ino-zemstvu. — Zvišanje bormega davka. Du-

štvene vesti. Za podporno akcijo v korist ženam in otrokom vpkolicalin članov. — Izkaz društvene posredovalnice.

## Razne stvari.

Četrty razred vpeljejo pri osebnih vlakih na ogrskih državnih železnicah. — Hiša se je prodala v Zagrebu v tretjem četrtletju 1917. za 10.893.369 K. — Umrlj je na Dunaju pri se dvadnevni boleznj načelnik vojni - skrbstvenega ura-da fml. vitez L ö b l.

Avstro - ogrska slikarska razstava v Amsterdamu. V tamkajšnjem mestnem muzeju je otvorjena razstava avstro - ogrskih slikarjev.

Velik požar je bil v Broklinu v Ameriki. Uničil je požar elevatorja za žito nad 160.000 busholov žita. Škode je nad en milijon dolarjev.

Zvišanje železniških tarifov na Ogrskem je že sklenjena stvar. Med hrvo-vlaci in osebnimi vlaki bo ta razloček, da se bodo vozne cene za prve močnejše, za druge slabše zvišale in sicer bo znašalo zvišanje v treh razredih pri brezovlakh 120, 100 in 90 odstotkov, pri osebnih vlakh 100, 90 in 70 odstotkov. Glede tovarnih cen položaj še ni jasen.

Ubijanje vojnih nasprotnikov v Ameriki. »Zürcher Morgenzeitung« poro-ča, da se politični uboji v Ameriki jako množe, prav kakor da bi obstajala družba, ki narekuje ubijanje vojnih nasprotnikov. Predsednik ubijanje mirovne družbe Tom Larkius in delavski vodja Jeffria sta bila ubita. Senatorja Stone in Lewis dobivata neprestano grozil

## Zeli se kupiti majhen, rabljen štedilnik.

Ponudbe pod „Štedilnik 3568“ na upravn.  
»Slovenskega Naroda«. 3568

Sprejem pridno, pošteno in čedno

## natakarico.

Plača po dogovoru. Dako Makar, Metlika.

## Pisalni stroj

se prodaja, znamka »Empire« popolno v  
najboljšem redu za 900 kron, pri Vidu  
Bratovšč. Stari trg št. 4, Ljubljana.

## DEKLA

ki bi bila ob enem tudi gospodinja,  
mirnega značaja, pridna in poštena, se  
sprejme z novim letom. Poleg plače se  
njo zajamči neka dota, po smrti gospodarja  
v slučaju dobre porabnosti. 3576

## Plačilna natakarica

dobro izveščana, se sprejme takoj  
v kavarni „Central“, Stefan Miho-  
lič, Ljubljana. 3517

Prodaj

## hišo z vrtom in hlevom.

Primožič, Radovljica.

## Kdo vzame 17letnega dečka

brez staršev za svojega, prednost imajo  
rokovalci, ker bi se rad učil kakšnega roko-  
deštva, fant je lepe zunanosti in priden,  
varen živine in vsakega poljskega dela. —  
Dopisi naj se blagovolijo poslati na varuha  
Martina Marovca, posestnika v Žalcu.

## Vajenec

iz boljše hiše, se išče za trgovino  
mešane stroke M. Friedrich v Središču  
Stajersko. 3437

Kupi se vsaka, tudi najmanjša, množina  
dobro posušenih

## olupkov od hrušek in jabolk

vsako posebej po 2 kroni kg in dobro  
posušene prešene od hrušek in jabolk  
po 80 v. kilogram. Ponudbe in posiljatev  
se prosijo na na trdnico Fran Kos, Ljubljana.

## Poslovodja ali poslovodkinja

za restavracijo in kavarno, strokovno  
izobražena moč, pridna, zanesljiva in ener-  
gična moč, zmožna slovenskega in nemškega  
jezika v govoru in pisavi, se sprejme takoj.  
Plača dobra po dogovoru. — Ponudbe pod  
„Poslovodja 3569“ na uprav. »Slov. Nar.“.

## Proda se več

## : hiš :

v mestu Ljubljana in bližnji okolici.  
Pojasnila daje pisarna dr. Ivana  
Tavčarja, Sodna ulica št. 2. 3256

Kupimo

## prešance od sadja

od jabolk in teple, eventualno smo  
tudi pripravljene v zameno za jaje  
dati cikorijsko. Ponudbe na Kolinsko  
tovarno kavi prinesli v Ljubljani.

**Zlata svetinja**  
Berolin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kozm.

**Sejdin**  
Kislo za  
zobe

Izdeluje  
**O. Seydl**  
Stritarjeva ulica 7.

Dobiva  
se  
posvoda

Kemi dr. ing. Hirsch, Olomuc. Kemično-tehnična preiskava je izprizila, da je  
„Sejdin“ prav izvrstno uporabna ustna  
voda, ker so njeni podatki popolnoma ne-  
škodljivi in se 2 njo lahko razkužuje.

## Kino Central v deželni gledališču

Danes v petek 19. oktobra  
ob pol 5, pol 7. in pol 9. uri zvečer  
posebne predstave.

## Na sipini.

Drama v štirih dejanjih. — V glavni vlogi  
**OLAF FOENS.**

Prenagljeno ženitovanjsko potovanje.  
Veseloigra v treh dejanjih. — V glavni vlogi  
**DORIS WEIXLER.**

Jutri v soboto velik nov spored  
samo ob pol 5. in pol 7. s slavi-  
ljeno Maydo Sonjo v fantastični  
drami

## Srce ki izginja.

Jutri v soboto zadnja predstava s kon-  
certom ob pol 7. uri zvečer.

## Isčam v najem PIANINO

eventualno tudi klavir. Mesečno 20—30 K  
najemnine. — Ponudbe pod „Pianino 125/  
3515“ na upravnštvo »Slovensk. Naroda“.

## Kostanjev in hrastov les

vsako množino, od 10 cm debe-  
losti naprej, kupi po najvišji ceni

Josip Cizel, na Polzeli,  
Stajersko. 2374

## Šenitna ponudba.

Udova brez otrok, 24 let stara,  
lepe zunanosti z večjim nezadolženim  
posestvom pri Ljubljani se želi vsled  
romaničnega družabnega znanja po-  
ročiti z gospodom, ki ima veselje do  
večjega posestva. Udovci brez otrok  
ali starejši samci niso izključeni. Le  
resne ponudbe s sliko na uvrsto  
„Slov. Naroda“ pod šifro „Dobri  
gospodar 127“. Jamnost zaiamčena.

## Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi  
oljnatih portrete na platno  
izvršuje umetniško po vsaki foto-  
grafiji 185

**Davorin Rovšek**

prvi fotografski in povečevalni zavod  
v Ljubljani, Keločvrska ul. 34 a.

## Kupim vinske drože ter tropine

v vsaki množini. Cenj. ponudbe naj  
se pošiljajo žganjarni Robert Diehl,  
Celje, Stajersko. 5379

## NA IZBIRO pošilja tudi na deželo:

K asne 2652  
**BLUZE** plašče, jopice,  
krila, kostume,  
nočne halje, pe-  
rišo, modne pred-  
mete, športne klo-  
buke in stozulke. Zelo solidna trdnika:  
**M. Krištofič - Bučar**  
Ljubljana, Stari trg 9. Lastna hiša.  
Fine

otroške oblekce  
in krstne oprave.

## Veliko denarja zaslužite!

Trgovci, drogist, krčmarji itd.  
z prodajo, najtinejšega, zdravnju  
neškodljivega:

## „Tobakona“

Najboljša primes tabaku.  
Puši se lahko tudi sam.

140 paketov (prodajna cena 50 v) . . . K 50—  
140 " " " 1 K . . . " 100—  
140 " " " 2 K . . . " 200—  
Vse franko iz Prage proti povzetju.

**V. Jan, tovarnar, Praga.**

Naročila sprejema:

**Rudolf Cotic, zastopnik,**

**Vrhnika.** 3541

Zahtevajte cenik drugih predmetov.

## PRVA KRANJSKA MEDICINALNA DROGERIJA

parfumerija, fotografska manufaktura itd.

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov.

Ustanovljena leta 1897.

## Anton Kanc

Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Ceniki na razpolago. Ceniki na razpolago.

## Zaupno blago!

V pari prano in brezkalno

## posteljno perje in puh

priporočila trgovina s posteljnino perjem in puhom

## C. J. HAMANN

Ljubljana, Mestni trg št. 8

Ustanovljena 1866. Ustanovljena 1866.

POZOR! Nereelna konkurenca priuša na trg za nizko ceno napol  
ali nič očisteno blago. Tega perja se drže pogosto ostanki mesa  
in nesnaga, ki zvišuje težo ter bistveno pripomore, da se razvijejo  
ličinke in molji.

## Neomajno

## vstrajati

je naš princip, če smo si sigurni  
resničnosti in pravilnosti svo-  
jega stališča. — Vporabljammo  
nadalje **Lysoform**, ker smo  
gotovi, da nas varuje vsake  
infekcije.

## BUKOV GOZD

za izdelovanje drv, kakor tudi gotova drva se kupi po visoki ceni, na Kranjskem  
ne daleč od železniške postaje — Vzame se tudi večja njiva v najem v okolici  
Ljubljane. — Ponudbe: Ljubljana Poštni predal št. 151. 3505

## Gobe jurčke

tudi lisičke, parkelce, mavrohe  
brezovke in druge suhe gobe  
kupi v vsaki množini Sever & Urbanič, Ljubljana,  
Wolfova ulica št. 12.

## Naznanilo.

Intendanca poveljstva o. in kr. I. soške armade poljska  
pošta št. 465, kupi večje množine kislega zelja, kisle repe, vlo-  
ženih kumar, ter nasekanih drv za kurivo.

Tozadevne pismene kolekovane ponudbe z navedbo blaga, množine,  
cene in oddajnega kraja so čim prej mogoče na imenovano intendanco vpslati.

## Sijajno bodočnost

imajo turške srečke in nove srečke avstr. Rdečega križa vsled  
svoje vedno zvišujoče se denarne vrednosti! Vsaka srečka zadene!  
Glavna dobitka znašata čez 2996

**1.000.000 kron.**

Natančno pojasnilo z igralnim načrtom razpošilja brezplačno:

Srečkovno zastopstvo 1, Ljubljana.

Telefon 46208. Telefon 46208

## Artika jako fino lepilo

alkalija prosto kot nadomestek za arabski gumi in dekstrin,

jako uporaben, v tenki plasti namazan, skoro brezbarven, hitro sušeca se l-pilna snov, ki  
zvrstno o drži, prikladen za vso kartonažno industrijo, za nalepljenje etiket na papir, usnje  
steklo in ploščevino, dobavlja točno 5 kg, 10 kg, 20 in 50 kg, v sodih 250 kg iz tovarne:

## CEH & BLITZ, Dunaj XX/2,

Dresdenerstrasse št. 82.

Ker se je nekdo dovolil, raztrositi na deželi neresnično vest, da sem opustil svojo  
trgovino z vegetabilijami, naznanjam, da slej kakor prej, že 37. leto nepretrgoma **kupujem**

## SUHE JEDILNE GOBE

n sem — ker so gospodje Leuz, Kiršin in Perdan umrli — sedaj najstarejši trgovec z  
gobami na Kranjskem. Plačujem gobe vedno vsaj toliko, kakor vsakdo drugi.

Obenem naznanjam, da imam že 14 let v najemu prejemanje sadeža vseh kostan-  
jevih dreves, rastočih ob javnih potih, drevoredih, na sejnišču in drugih mestnih nasadih  
v okrožju mestne občine ljubljanske in sem vsled objavljenega razglasa mestnega magi-  
strata ljubljanskega z dne 9. oktobra 1917, št. 14290 **edini pooblaščenec** za prevzemanje

## divjega kostanja in želoda

v okrožju mestne občine ljubljanske.

Kupim vsake, tudi največje, če tudi nad 100 vagonov znašajoče množine in plačam  
za prvovrstno suho blago in sicer **divji kostanj** po K 30 — in **želod** po K 70 — za  
100 kg, postavljeno v vagon na železnični postaji.

Kdor bi se branil kostanj in želod oddati, zapade prisilni oddaji tega sadeža za  
znatno nižjo ceno. Vrh tega se kaznujejo prestopki vsled ministrske odredbe z dne  
12. sept. 1917, št. 378 dr. zak. z denarno globo do K 20.000 —, ozi. zaporom do 6 mesecev.

**V. I. ROHRMANN,**

trgovec z gobami, kostanjem, žirom, želodom, raznimi medicinskimi zelišči,  
cvetjem, lubjem, koreninami i. t. d. 3533

**v LJUBLJANI, sv. Petra cesta šte. 28.**

Št. 15117. 3570

## Razglas.

V smislu § 53 občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljana daje  
mestni magistrat na znanje, da so računski sklepi za čas od 1. julija 1915 do  
30. junija 1916 in sicer:

- 1.) mestnega zaklada,
- 2.) ubožnega zaklada,
- 3.) zaklada meščanske imovine,
- 4.) ustanovnega zaklada,
- 5.) amortizacijskega zaklada, mestnega  
loterijskega posojila,
- 6.) mestne pehotne vojašnice,
- 7.) mestne klavnice,
- 8.) mestnega vodovoda,
- 9.) mestne elektrarne,
- 10.) mestnega pogrebnega zavoda,
- 11.) mestne zastavilnice in
- 12.) mestne priprave.

dogotovljeni ter bodo 14 dni, t. j. 17. do 31. oktobra 1917 v prostorih mest-  
nega knjigovodstva javno občanom na vpogled, da more vsakdo navesti svoje  
opazke o njih.

O pravočasno vloženih ugovorih bo razsojal mestni svet.

**Mestni magistrat ljubljanski,**

dne 14. oktobra 1917.

## Podaljšaj svoje življenje!

Mogoče je podaljšati si življenje, preprečiti bolezn, bolnike  
ozdraviti, slabotne pokrepčati, nestanovitne trdne in nesrečne  
vesele storiti.

## Kaj tiči za vsako boleznijo?

Oslabenje živčnih moči, potrlost duha, izguba dragih prijateljev  
in sorodnikov, razočaranje, strah pred boleznijo, nepravilno  
življenje in drugi vzroki.

## Veselo srce

je najboljši zdravnik. Je neka pot, ki te privede do radosti in te poživ  
z novimi upi, in ta pot je opisana v knjigi, ki jo pošljem vsakomur,  
kdor piše ponj

## popolnoma zastoni.

V tej knjižici je pojasnjeno, kako zaniore vsakdo v kratkem času, ne da  
bi bil oviran pri poklicu, moč živčevja nadomestiti, utrujenost,  
potrlost, raztresenost, oslabeost spomina, nevoljo do dela in druge znake  
bolezni pa odpraviti. Zahtevajte ta spis, ki vam bo prinesel vesele ure.

Naslov: Ernst Orsech, Berlin S. W., Markgrafenstrasse 63, fht. 456.